

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 177

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

datum: 20 november 2019

aan **LYDIA PEETERS**

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Kilometerheffing vrachtwagens - Toepassing Europese richtlijnen

Europa geeft aan dat tegen 2023 de wegenvignetten dienen te verdwijnen ten voordele van de afstandsgebonden heffingen, zoals de kilometerheffing in Vlaanderen.

Daarnaast zal vanaf 2020 de tonnagelimiet naar 2,4 ton gebracht worden. Op die manier zullen alle vrachtwagens en zware bestelwagens een kilometerheffing dienen te betalen. In Vlaanderen kunnen vrachtwagens boven de 12 ton vrijstelling verkrijgen. De kilometerheffing is toepasbaar vanaf 3,5 ton.

Vanaf 2021 moet er ook een heffing op externe kosten worden ingebracht in de kilometerheffing. Dat is een heffing op geluidsoverlast en luchtvervuiling, naargelang de milieuvriendelijkheid van de voertuigen.

De opbrengst van de kilometerheffing dient te gaan naar investeringen in vervoersinfrastructuur of -diensten.

De tekst moet nog worden afgestemd met de Europese Raad van Transportministers.

1. Hoe interpreteert de minister de Europese richtlijnen?
2. Op welke manier kan Vlaanderen, in samenspraak met Brussel en Wallonië, daaraan tegemoetkomen? Hoe zullen de nodige aanpassingen worden doorgevoerd? Binnen welke timing? Is er in een overgangsperiode voorzien?
3. Hoeveel bracht de kilometerheffing op in 2016, 2017, 2018 en de eerste zes maanden van 2019? Graat totaalbedrag per jaar en opdeling naar:
 - a) provincie;
 - b) tonnage van vrachtwagens;
 - c) buitenlandse vrachtwagen of niet.
4. Welke investeringen deed Vlaanderen met deze opbrengsten? Graag een overzicht per jaar (2016, 2017, 2018 en de eerste zes maanden van 2019) en opdeling naar:
 - a) provincie;
 - b) vervoersinfrastructuur of vervoersdiensten;
 - c) budget per provincie;
 - d) budget per opdeling.

5. Komt er eveneens een vrijstelling of vermindering van kilometerheffing voor milieuvriendelijke vrachtwagens? Zo neen, waarom niet? Indien wel, graag de timing en voorwaarden.

ANTWOORD

op vraag nr. 177 van 20 november 2019

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

1. Het voorstel van de Europese Commissie betreffende de eurovignetrictlijn onderging reeds fundamentele veranderingen sinds de indiening bij het Europees Parlement in 2017. De Raadstekst werd in onderhandeling met de lidstaten enorm geflexibiliseerd. Vlaanderen heeft tijdens de onderhandelingen rond deze tekst gepleit voor flexibiliteit op vlak van toepassingsgebied en tariefbepaling.

De uitfasering voor de wegenvignetten, waarnaar u verwijst, werd volledig geschrapt voor alle categorieën.

De verplichting om kilometerheffing betalen in het voorstel, is in de tekst niet meer van toepassing voor al het zware vervoer. Zo werd de verplichting voor bussen geschrapt. De tonnagelimiet die u vernoemd, zou niet meer naar 2,4 ton maar naar 3,5 ton worden gebracht en dat pas acht jaar na de inwerkingtreding. Evenals worden er uitzonderingen op de tonnagelimiet voorzien bij het voldoen van bepaalde voorwaarden.

De verplichting vanaf 2021 om een externe kostenheffing in te voeren gerelateerd aan luchtverontreiniging, geluidsoverlast of CO₂-uitstoot, die in het oorspronkelijke voorstel zat, verdween. Wel bouwt de tekst hiertoe een mogelijkheid in voor de lidstaten. Verplichtingen werden enorm geflexibiliseerd en naar een verder toekomstperspectief verschoven afhankelijk van het vervoersmiddel, de locatie en de soort heffing.

Een aanwending van de inkomsten van de kilometerheffing voor investeringen in vervoersinfrastructuur of -diensten werd evenals geflexibiliseerd ten opzichte van het eerste voorstel.

De algemene benadering die voorlag in de Transportraad van de EU van 2 december 2019 werd niet aangenomen. Vermoedelijk zal de Europese Commissie het voorstel intrekken en een nieuwe tekst opstellen in lijn met de Green Deal.

2. De drie gewesten werken al jaren samen rond de kilometerheffing voor vrachtwagens via de interregionale entiteit Viapass.

Op dit moment zal het verdere verloop van de herziening van de eurovignetrictlijn afgewacht moeten worden vooraleer er uitspraken kunnen worden gedaan omtrent aanpassing, timing en overgangperiodes voor Vlaanderen.

3. Hieronder kan u de Vlaamse opbrengst van de kilometerheffing terugvinden. Een opdeling per provincie is niet mogelijk.

euro	2016 (april –	2017	2018	2019 (januari –
------	------------------	------	------	--------------------

	december)			juni)
Belgische vrachtwagens	147.408.333	200.892.814	217.770.097	111.018.515
3,5t tot 12t	10.456.374	13.575.927	14.408.988	6.988.018
12t tot 32t	23.331.664	30.303.388	31.365.625	15.651.296
> 32t	113.620.295	157.013.499	171.995.484	88.379.201
Buitenlandse vrachtwagens	163.381.731	223.677.425	231.760.092	117.170.833
3,5t tot 12t	1.353.668	1.532.622	1.491.226	710.734
12t tot 32t	4.511.002	4.845.896	4.610.909	2.237.911
> 32t	157.517.062	217.298.907	225.657.957	114.222.187
Eindtotaal	310.790.064	424.570.239	449.530.188	228.189.347

4. De uitgaven die betaald worden met de kilometerheffing vallen uiteen in verschillende onderdelen: (1) flankerend beleid, bestaande uit de subsidie ecologisch en veilig transport (36 miljoen euro ingepland per jaar) en andere flankerende maatregelen (4 miljoen euro ingepland per jaar), (2) een diverse maatregel (1 miljoen euro per jaar) en (3) de investeringen in weginfrastructuur. De resterende inkomsten vloeien door naar de algemene middelen van de Vlaamse overheid en worden zo ingezet voor andere beleidsdoeleinden, bv het onderwijs.
- (1) Hieronder vindt u eerst de tabellen over de subsidie ecologisch en veilig transport. Hier werd in de vorige legislatuur jaarlijks 36 miljoen euro voor voorzien, en vormt zo het grootste onderdeel van het flankerend beleid. De geografische verdeling werd gemaakt op basis van het adres van de maatschappelijk zetel van de subsidie-aanvragende bedrijven. Er werden in de eerste helft van 2019 nog geen steunverhogingen aangevraagd. Zodoende zitten deze niet in de cijfers vervat.

Tabel 1 geografische spreiding verleende subsidie 2017

2017	aantal aanvragers	subsidie (euro)
Antwerpen	151	2 759 665,39
Vlaams-Brabant	58	738 296,54
Limburg	94	1 140 752,47
West-Vlaanderen	292	3 461 020,16
Oost-Vlaanderen	190	2 066 322,20
BHG	0	0,00
Henegouwen	1	33 000,00
Totaal	786	10 199 056,76

Tabel 2 gekozen maatregelen 2017

Maatregelen 2017	aantal aanvragers
Uitgaven voor extra veiligheidsvoorzieningen	639
Uitgaven voor extra voorzieningen met een positieve impact op het milieu	446
Uitgaven voor maatregelen ter bevordering van de efficiëntie	77
Uitgaven voor maatregelen ter	708

bevordering van de ergonomische vormgeving van de bestuurdersplaats	
Uitgaven voor maatregelen ter vermijding van diefstal	464
Uitgaven voor rijassistentiesystemen ter bevordering van energiezuinig en verkeersveilig rijgedrag	728

Tabel 3 geografische spreiding verleende subsidie 2018

2018	aantal aanvragers	subsidie (euro)
Antwerpen	328	4 818 452,75
Vlaams-Brabant	173	2 000 889,32
Limburg	236	3 067 824,49
West-Vlaanderen	599	5 809 708,32
Oost-Vlaanderen	445	3 864 658,82
BHG	4	72 000,00
Henegouwen	1	39 000,00
Totaal	1 786	19 672 533,70

Tabel 4 gekozen maatregelen 2018

categorieën 2018	aantal aanvragers
Uitgaven voor extra veiligheidsvoorzieningen	1 492
Uitgaven voor extra voorzieningen met een positieve impact op het milieu	1 073
Uitgaven voor maatregelen ter bevordering van de efficiëntie	172
Uitgaven voor maatregelen ter bevordering van de ergonomische vormgeving van de bestuurdersplaats	1 576
Uitgaven voor maatregelen ter vermijding van diefstal	1 117
Uitgaven voor rijassistentiesystemen ter bevordering van energiezuinig en verkeersveilig rijgedrag	1 617

Tabel 5 geografische spreiding verleende subsidie eerste helft 2019

2019 (1° helft)	aantal aanvragers	subsidie (euro)
Antwerpen	101	1 218 318,99
Vlaams-Brabant	45	476 592,94
Limburg	67	712 263,47
West-Vlaanderen	175	1 675 180,24
Oost-Vlaanderen	163	1 688 029,71
BHG	2	48 693,80
Henegouwen	0	0,00
Totaal	553	5 819 079,15

Tabel 6 gekozen maatregelen eerste helft 2019

categorieën 2019 (1° helft)	aantal aanvragers
Uitgaven voor extra veiligheidsvoorzieningen	476
Uitgaven voor extra voorzieningen met een positieve impact op het milieu	350
Uitgaven voor maatregelen ter bevordering van de efficiëntie	30
Uitgaven voor maatregelen ter bevordering van de ergonomische vormgeving van de bestuurdersplaats	490
Uitgaven voor maatregelen ter vermijding van diefstal	361
Uitgaven voor rijassistentiesystemen ter bevordering van energiezuinig en verkeersveilig rijgedrag	499

Hieronder kan u een tabel terugvinden met de verzameling van de overige maatregelen die onderdeel uitmaken van het flankerend beleid. Dit bedraagt maximaal 4 miljoen euro van de 40 miljoen euro. Een opdeling per provincie is in dit geval niet van toepassing.

euro	2017	2018	2019
Arbeidsmarktmaatregelen	147.000	98.000	98.000
Opleidingsmaatregelen	2.733.000	2.165.000	2.067.000
Onderwijsmaatregelen	250.000	250.000	250.000
Ecologiepremie+	296.000	503.000	503.000
Digitaal loket	151.000	71.000	71.000
Totaal	3.577.000	3.087.000	2.989.000

- (2) Daarnaast wordt er ook recurrent 1 miljoen euro overgedragen aan Landbouw en Visserij voor 2 bestaande VLIF-maatregelen voor de agrovoedingssector. Een opdeling per provincie is in dit geval niet van toepassing.

	2017	2018	2019
Landbouw en Visserij	1.000.000	1.000.000	1.000.000

- (3) Ten slotte werden er investeringen in de weg verricht met middelen van de kilometerheffing. Het totaal van deze investeringen van 2017 tot en met 2019 bedraagt 180.010.334 euro. In 2017 bedroegen de investeringen in weginfrastructuur 15.823.072 euro, in 2018 110.271.326 euro en in 2019 53.915.936 euro. Hieronder kan u een tabel terugvinden met de investeringen per jaar en per provincie.

Jaar	Provincie	Vervoers- infrastru- ctuur	Projectomschrijving	Vastleggings- bedrag in euro (incl btw)
2017	Limburg	Hoofdweg	Structureel onderhoud E314 te Heusden-Zolder	330.197
2017	Limburg	Hoofdweg	A13 Spitsstrook E313 Lummen-Paal/Beringen	15.462.818
2017	Antwerpen	Hoofdweg	Tunnels: Leonard-, Vierarmen-, Beveren-, Tijsmans-, Kennedy- en Craeybeckxtunnel	30.057
2018	Antwerpen	Hoofdweg	Tunnels: Leonard-, Vierarmen-, Beveren-, Tijsmans-, Kennedy- en Craeybeckxtunnel	12.021.049
2018	Antwerpen	Hoofdweg	Herzieningen, verwijlinteressen en verrekeningen	25.836
2018	Antwerpen	Hoofdweg	Ondersteuning TVB, Tangent en R4 - bestelstaat	461.827
2018	Antwerpen	Hoofdweg	Aanpassing en vernieuwing van de openbare verlichting E34 Turnhout	225.477
2018	Vlaams- Brabant	Hoofdweg	Herzieningen, verwijlinteressen en verrekeningen	6.006
2018	Vlaams- Brabant	Hoofdweg	Opmeting en opmaak ontwerp ikv Spitsstrook Groot-Bijgaarden/Affligem	348.995
2018	Vlaams- Brabant	Hoofdweg	A3/E40 beveiliging parking Everberg	62.158
2018	Vlaams- Brabant	Hoofdweg	Aanleggen van een spitsstrook tussen Wilsele en Aarschot: Fase 2	26.115.588
2018	Limburg	Hoofdweg	Herzieningen, verwijlinteressen en verrekeningen	65.520
2018	Limburg	Hoofdweg	Renovatie wegverharding + aanleg 3de rijstrook	13.564.912

2018	Limburg	Hoofdweg	Lummen: Leveren en plaatsen van nieuwe wegverlichting tgv aanleg spitsstrook E313	717.063
2018	Oost-Vlaanderen	Hoofdweg	Onteigeningen voor de ombouw N49 tot autosnelweg te Assenede en Zelzate	1.722.805
2018	Oost-Vlaanderen	Hoofdweg	Ombouw N49 tot autosnelweg te Assenede	9.970.613
2018	Oost-Vlaanderen	Hoofdweg	Sanering brug in E34 over Afleidingskanaal wegnemen verlichtingspalen tussen Celieplas en N455 in kader van project te Maldegem	154.523
2018	Oost-Vlaanderen	Hoofdweg	Structureel onderhoud op de E17 en E34 op de A-wegen in Oost-Vlaanderen	13.564.584
2018	Oost-Vlaanderen	Hoofdweg	Eeklo - Maldegem: Sandering van Balgerhoekebruggen over het Afleidingskanaal van de Leie	6.909.723
2018	West-Vlaanderen	Hoofdweg	Herstelling wegdek en riolering (kmpt. 27,8 tot 29,0) - aanvullende opdracht	356.290
2018	West-Vlaanderen	Hoofdweg	Herzieningen, verwijlinteressen en verrekeningen	1.597.968
2018	West-Vlaanderen	Hoofdweg	Ontwerpstudie voor de omvorming van de N49 tot autosnelweg (kmpt 136,3 tot 142,4), inclusief tunnel Lapscheure en tunnel Nonnendijk	913.296
2018	West-Vlaanderen	Hoofdweg	A18 Uitbreiding verharding parking Westkerke richting Calais en vernieuwen toplaag	125.066
2018	West-Vlaanderen	Hoofdweg	A18 Jabbeke - Gistel: structureel onderhoud	18.843.446
2018	Vlaanderen	Hoofdweg	aanleggen spitsstrook E313	391.600
2018	Vlaanderen	Hoofdweg	Parking Jabbeke - E40 parking Jabbeke richting kust, leveren en plaatsen van CCTV en interfooninstallatie	86.055
2018	Vlaanderen	Hoofdweg	Installeren van variabele signalisatieborden in Vlaanderen	1.034.222
2018	Vlaanderen	Hoofdweg	Uitvoeren van statische en mobiele bewakingsopdrachten van roerende en onroerende goederen op dienstenzones langs de snelwegen in Vlaanderen openbare procedure	1.900.000

2018	Vlaanderen	Hoofdweg	Leveren en plaatsen van kleine verkeersborden als waarschuwing voor het gevaar van de aanwezige scheermesjesprikkeldraad op de dienstenzones bestelstaat	21.663
2018	Vlaanderen	Hoofdweg	Herzieningen, verwijlinteressen en verrekeningen	141.932
2019	Limburg	Hoofdweg	A13 Beringen: Verbreding en renovatie tussen complex 26 Beringen en complex 25 Tessenderlo	13.247.906
2019	Limburg	Hoofdweg	A2 Genk: Heraanleg wegverharding + aanleg 3e rijstrook	996.186
2019	Limburg	Hoofdweg	Structureel onderhoud E314 te Heusden-Zolder	351.178
2019	Oost-Vlaanderen	Hoofdweg	Uitvoering van sanering van de brug in de E34 over het Afleidingskanaal - Eeklo	408.661
2019	Oost-Vlaanderen	Hoofdweg	Uitvoering: Weefstroken op de E40 tussen Sint-Denijs-Westrem en Zwijnaarde.	1.585.961
2019	Vlaams-Brabant	Hoofdweg	afbraak van geluidsschermen te Beersel	2.653.323
2019	Vlaams-Brabant	Hoofdweg	plaatsen van geluidsschermen te Beersel	2.653.323
2019	West-Vlaanderen	Secundaire weg type 1	Studie herinrichting N8 Ieper - Veurne: Alveringem, Hoogstade, Elzendamme, Oost-Vleteren	1.060.030
2019	West-Vlaanderen	Hoofdweg	Uitvoering ombouw van de N49: tijdelijke dam in de Damse Vaart - Damme	59.341
2019	West-Vlaanderen	Hoofdweg	uitvoering structureel onderhoud te Jabbeke	73.772
2019	West-Vlaanderen	Hoofdweg	Herstellen wegverzakking en riolering te Wevelgem	891.761
2019	Antwerpen	Hoofdweg	STUDIE: Verbreding van de E313 te Antwerpen	255.552
2019	Antwerpen	Hoofdweg	STUDIE / UITVOERINGSSTUDIE: Spaghettiknoop Zuid te Antwerpen	119.233
2019	Antwerpen	Hoofdweg	studie en uitvoering: Structureel onderhoud E34 te Arendonk	88.854
2019	Antwerpen	Hoofdweg	uitvoering: Structureel onderhoud E34 te Oud-Turnhout	27.090.623
2019	Antwerpen	Hoofdweg	studie: Tunnels Leonard-, Vierarmen-, Beveren-, Tijsmans-, Kennedy- en Craeybeckxtunnel	2.154.912

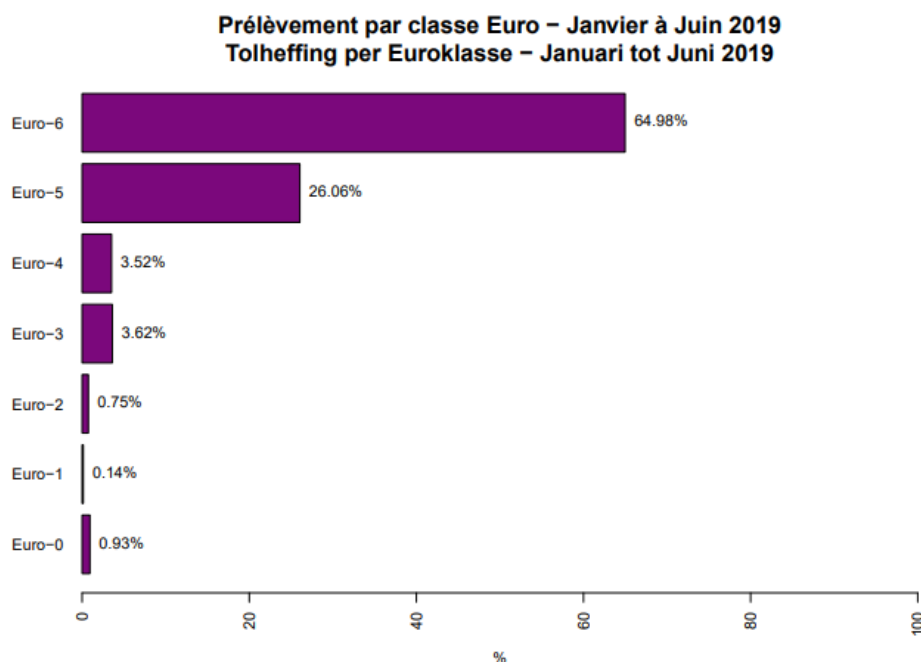
2019	Antwerpen	Hoofdweg	uitvoering: Tunnels: Leonard-, Vierarmen-, Beveren-, Tijsmans-, Kennedy- en Craeybeckxtunnel	225.320
------	-----------	----------	--	---------

5. De huidige tolrichtlijn laat toe om de externe kosten, meer bepaald de door het verkeer veroorzaakte luchtverontreiniging en geluidshinder, mee te nemen in de tarieven.

De Vlaamse tarieven van de kilometerheffing zijn op dit ogenblik al samengesteld uit een infrastructuurheffing en een externekostenheffing. De heffing voor de externe kosten gerelateerd aan luchtverontreiniging wordt gedifferentieerd naargelang de EURO-emissieklasse van het voertuig, waarbij een hogere (en dus schonere) euronorm zal resulteren in een lagere heffing. De actuele heffing houdt bijgevolg rekening met de milieuvriendelijkheid van de voertuigen. Een verlaging van het tarief voor dergelijke voertuigen is op dit moment niet aan de orde.

Een volledige vrijstelling van de kilometerheffing is volgens de huidige richtlijn niet mogelijk.

Daarnaast geven de cijfers van VIAPASS aan dat het grootste deel van de vrachtwagenkilometers in Vlaanderen reeds vergroend hebben, aangezien reeds 91% van de vrachtwagenkilometers op het betolde wegennet in België in het eerste deel van 2019 euro V of euro VI was. Dit bewijst dat de kilometerheffing een positieve impact heeft op de vergroening van de vrachtwagenvloot. De marge voor verdere vergroening van de vrachtwagensector is dus bijzonder klein.

Bron: <https://www.viapass.be/wp-content/uploads/2019/07/2019-stats-Sem1.pdf>